

Struktura wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2021 roku

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa 2021

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Opracowała: Ewa Karczewicz Naczelnik Wydziału Badań Statystycznych

Akceptowała: Hanna Zalewska Dyrektor Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuarnych

www.zus.pl

www.psz.zus.pl

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych
ul. Szamocka 3,5
01-748 Warszawa

I. Emerytury i renty wypłacane przez ZUS

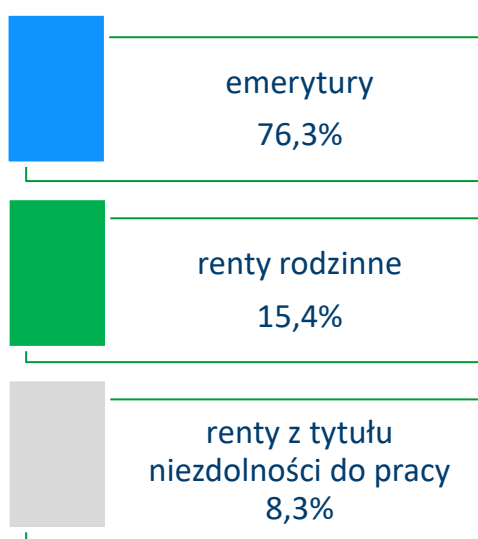
A. Waloryzacja

W marcu 2021 r. emerytury i renty w ZUS pobierało 7 845,1 tys. świadczeniobiorców. Najwyższy odsetek świadczeniobiorców, tj. 76,3% stanowiły osoby pobierające emeryturę. Rentę z tytułu niezdolności do pracy pobierało 8,3%, a rentę rodzinną 15,4% świadczeniobiorców.

Tabela 1. Liczba świadczeniobiorców pobierających emerytury i renty – marzec 2021 r.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>emeryci i renciści w tys.</i>
OGÓŁEM	7 845,1
Emerytury	5 982,8
Renty z tytułu niezdolności do pracy	652,7
Renty rodzinne	1 209,7

Rys. 1. Struktura liczby świadczeniobiorców pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w podziale na rodzaje pobieranych świadczeń

Uwaga: ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości "ogółem".

Waloryzacja/podwyższenie świadczeń od dnia 1 marca 2021 r. została przeprowadzona na zasadach przewidzianych w ustawach:

- z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568, 1222 i 1578) – ustawa emerytalna,
- z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 poz. 353) – ustawa zmieniająca.

Zgodnie z art. 89 ust. 6 ustawy emerytalnej waloryzacja od dnia 1 marca 2021 r. polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2021 roku wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 104,24%. (M.P. 2021, poz. 167).

Na podstawie art. 12 ustawy zmieniającej (M.P. 2021, poz.223), od dnia 1 marca 2021 roku zostały podwyższone kwoty najniższych emerytur i rent:

- emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz renta rodzinna o 50,88 zł, z 1 200,00 zł do 1 250,88 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy o 38,16 zł, z 900,00 zł do 938,16 zł.

Kwoty najniższych rent przysługujących na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych stanowią 120% kwot świadczeń najniższych, o których mowa wyżej i wzrosły:

- renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową oraz renta rodzinna wypadkowa o 61,06 zł, z 1 440,00 zł do 1 501,06 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową o 45,79 zł, z 1 080,00 zł do 1 125,79 zł.

Po waloryzacji emerytury i renty w najniższej wysokości otrzymuje 502,3 tys. osób (bez osób pobierających emerytury i renty na mocy umów międzynarodowych oraz bez emerytur i rent osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego).

W porównaniu z marcem 2020 r. liczba osób pobierających świadczenia w wysokości najniższej spadła o 5,1%. W przypadku osób pobierających emerytury w wysokości najniższej wystąpił spadek o 4,8%, pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy o 5,2%, a w przypadku rent rodzinnych odnotowano spadek o 5,3%.

Tabela 2. Liczba świadczeń wypłacanych przez ZUS w wysokości najniższej po waloryzacji w marcu 2021 r.

<i>Rodzaj świadczenia</i>	<i>liczba w tys.</i>
OGÓŁEM	502,3^{*)}
Emerytura	210,4
Renta z tytułu niezdolności do pracy	173,1
Renta rodzinna	118,9

*) bez osób pobierających emerytury i renty na mocy umów międzynarodowych oraz bez emerytur i rent osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego.

W wyniku waloryzacji emerytury i renty (łącznie z dodatkami pielęgnacyjnymi i dla sierot zupełnych) wypłacane przez ZUS wzrosły średnio miesięcznie o 114,86 zł na osobę, z tego:

- emerytury o 119,71 zł,
- renty z tytułu niezdolności do pracy o 80,33 zł,
- renty rodzinne o 108,77 zł.

B. Struktury wysokości świadczeń

Przedstawione struktury emerytów i rencistów nie obejmują osób pobierających świadczenia na mocy umów międzynarodowych, osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego, osób pobierających emerytury pomostowe i nauczycielskie świadczenia kompensacyjne. Wysokości emerytur wykazywane są łącznie z okresowymi emeryturami kapitałowymi finansowanymi z FUS.

W przypadku zbiegu uprawnień do emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy oraz wypłacania 1,5 świadczenia (np. pełnej renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem i połowy emerytury), świadczeniobiorca występuje w badaniu tylko raz jako rencista, natomiast pod uwagę brana jest łączna kwota świadczeń.

Prezentowane w opracowaniu wysokości świadczeń obejmują kwoty emerytur lub rent należnych przed potrąceniami i zmniejszeniami, z dodatkami pielęgnacyjnymi i z dodatkami dla sierot zupełnych.

▪ **wysokość emerytur**

W przypadku emerytur zauważamy wzrost liczby osób pobierających emerytury w wysokości powyżej 7,0 tys. zł. Ich liczba wyniosła 59,0 tys. i w porównaniu z rokiem poprzednim była wyższa o 23,3 tys. (tj. o 65,1%). Emerytury w wysokości ponad 10,0 tys. zł pobierało 2,5 tys. osób, w tym 54 świadczeniobiorców z emeryturą w wysokości ponad 15,0 tys. zł.

Po waloryzacji największy odsetek emerytur – 18,8% – mieści się w przedziale od 1 800,01 zł do 2 200,00 zł.

Analizując wysokość emerytur nie można pominąć kwestii emerytur niższych niż najniższe - są to przede wszystkim emerytury z nowego systemu. Ich liczba rośnie systematycznie - w marcu 2020 r. było to 285,6 tys. a w marcu 2021 już 314,9 tys. (wzrost o 10,3%). Rozpatrując wysokość tych emerytur (bez dodatków pielęgnacyjnych) zauważamy, że w marcu 2021 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku 2020, obserwuje się wzrost o 9,1% liczby osób pobierających emerytury (bez dodatków pielęgnacyjnych) w wysokości do 400,00 zł. Są to osoby, których kapitał emerytalny w momencie przejścia na emeryturę był bardzo niski. W marcu 2020 r. liczba tych osób wynosiła 16,5 tys. a w marcu 2021 r. 18,0 tys. W 2020 r. w liczbie tej 3,9 tys. osób pobierało emerytury w wysokości do 100,00 zł., w 2021 r. takich osób było 4,7 tys., ich liczba wzrosła zatem o 21,6%.

▪ **wysokość rent z tytułu niezdolności do pracy**

Blisko 23% rent z tytułu niezdolności do pracy, wypłacanych po waloryzacji w marcu 2021 r., mieściło się w przedziale od 900,01 zł do 1 200,00 zł. Największy wpływ na tak wysoki odsetek miały renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy pobierane w wysokości najniższej równej 938,16 zł oraz renty wypadkowe z tytułu częściowej niezdolności do pracy w wysokości najniższej równej 1 125,79 zł.

W przedziale od 1 200,01 zł do 1 400,00 zł mieści się 16,6% rent. Na taki odsetek wpływają m.in. renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości najniższej równej 1 250,88 zł.

W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o 11,8% wzrosła liczba rent w wysokości powyżej 5,0 tys. zł. W 80,5% były to renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w 15,0% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i w 4,5% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji.

Renty mieszczące się w przedziale od 5 000,01 zł do 7 000,00 zł pobierało 22,4 tys. rencistów, a w wysokości powyżej 7,0 tys. zł – 4,7 tys. świadczeniobiorców. Spośród nich 78,5% stanowiły renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

▪ **wysokość rent rodzinnych**

W porównaniu z analogicznym okresem roku 2020 liczba rent rodzinnych wypłacanych w wysokości od 1 200,01 zł do 1 400,00 zł zmalała o 25,7 tys., tj. o 17,7%. Tak duży spadek w tym przedziale liczby rent rodzinnych wynika z podwyższenia wysokości najniższych rent rodzinnych z 1 200 zł do 1 250,88 zł, co licząc łącznie z dodatkami pielęgnacyjnymi, spowodowało „zmianę” na wyższy przedział wysokości.

Renty rodzinne w wysokości powyżej 5,0 tys. zł pobierało 10,9 tys. świadczeniobiorców. Stanowili oni zaledwie 0,9% populacji pobierających rentę rodzinną. W liczbie tej 943 świadczeniobiorców pobierało rentę rodzinną w wysokości powyżej 7,0 tys. zł.

▪ **wysokość emerytur a płeć**

Analizując liczbę osób pobierających emerytury według płci zauważamy, że w populacji kobiet 36,9% z nich pobiera świadczenia w wysokości do 1 800,00 zł, w przedziale wysokości 1 800,01 – 2 000,00 zł odsetek ten wynosi 12,7%, w kolejnych dwóch przedziałach od 2 000,01 zł do 2 200,00 zł i od 2 200,01 do 2 400,00 zł maleje odpowiednio do 11,3% i do 8,8%. Emeryturę w wysokości powyżej 2,4 tys. zł pobiera 30,3% populacji kobiet.

W porównaniu z analogicznym okresem 2020 roku liczba kobiet pobierających emerytury w wysokości powyżej 5,0 tys. zł wzrosła o 22,1 tys., tj. ponad półtora raza. Emeryturę w przedziale od 5 000,00 zł do 6 500,00 zł pobierało 1,4% populacji (tj. 51,9 tys. kobiet). Emerytury w wysokości powyżej 6,5 tys. zł pobierało 0,3% (tj. 11,9 tys.) populacji kobiet pobierających emeryturę.

W rozkładzie struktury w populacji mężczyzn tendencja jest odwrócona. To w przedziałach do 2,4 tys. zł liczba mężczyzn pobierających emerytury jest relatywnie niższa, w przedziale wysokości pomiędzy 2 400,01 zł a 2 600,00 zł odsetek pobierających jest najwyższy – 8,0% populacji mężczyzn. Emeryturę w wysokości powyżej 2,6 tys. zł pobiera 64,1% populacji mężczyzn.

Odsetek mężczyzn pobierających emerytury w wysokości powyżej 5,0 tys. zł stanowi 11,0% tej populacji, natomiast odsetek kobiet wynosi tylko 1,7%. W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego populacja mężczyzn pobierających emeryturę w tej wysokości

wzrosła o 65,3 tys., co stanowi prawie 3 krotnie większy wzrost niż w populacji kobiet. Mężczyźni pobierający emeryturę w wysokości w przedziale od 5 000,01 do 6 500,00 zł stanowili 7,7%, zaś pobierający emeryturę w wysokości powyżej 6,5 tys. zł – 3,3% (tj. 78,9 tys. mężczyzn emerytów).

▪ **wysokość rent z tytułu niezdolności do pracy a płeć**

O ile wśród pobierających emerytury dominują kobiety stanowiąc 62,9% tej populacji, to w przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy przeważają mężczyźni stanowiąc 67,1% populacji rencistów.

Najwyższy odsetek kobiet, tj. 18,6% pobiera renty w wysokości od 1 200,01 zł do 1 400,00 zł, w przypadku mężczyzn odsetek ten wynosi 15,6%. Należy również zauważyć, że znacznie wyższy odsetek mężczyzn, tj. 5,4% pobiera renty w wysokości powyżej 5,0 tys. zł, podczas gdy odsetek kobiet to tylko 1,6%. Wśród tych rent przeważają górnicze renty z tytułu niezdolności do pracy wypadkowe. W 80,4% to renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w 14,9% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz w 4,7% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji.

Renty w wysokości powyżej 7,0 tys. zł pobiera 1,0% (tj. 4,2 tys.) mężczyzn i 0,2% (tj. 0,5 tys.) kobiet.

▪ **wysokość rent rodzinnych a płeć**

Wśród pobierających renty rodzinne zdecydowanie przeważają kobiety - 91,0% populacji pobierających renty rodzinne. Na ogół wyższe przeciętne wynagrodzenia osiągnęte przez mężczyzn sprawiają, iż dla wielu kobiet renta rodzinna po zmarłym małżonku jest korzystniejsza od „własnego” świadczenia, tj. emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. Najwyższy odsetek w populacji kobiet - 12,1% pobiera rentę rodzinną w wysokości od 2 000,01 zł do 2 200,00 zł. W populacji mężczyzn największy odsetek - 29,7% pobiera rentę rodzinną w przedziale od 1 200,01 zł do 1 400,00 zł. Są to głównie renty rodzinne w wysokości najniższej równej 1 250,88 zł.

Tabela 2. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2021 r.

a) struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem	Emerytury	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty rodzinne
	w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	0,4	0,5	-	-
500,01 – 700,00	0,7	0,9	-	-
700,01 – 900,00	1,2	1,6	-	-
900,01 – 1000,00	2,0	1,2	13,4	-
1000,01 – 1200,00	1,9	1,5	9,3	-
1200,01 – 1400,00	6,6	4,8	16,6	9,9
1400,01 – 1600,00	8,2	7,4	14,0	9,5
1600,01 – 1800,00	8,5	8,2	7,2	10,4
1800,01 – 2000,00	9,5	9,5	5,2	11,8
2000,01 – 2200,00	9,3	9,3	4,4	11,8
2200,01 – 2400,00	8,3	8,3	3,5	11,0
2400,01 – 2600,00	6,9	7,2	2,8	7,8
2600,01 – 2800,00	5,8	6,2	2,5	5,9
2800,01 – 3000,00	4,8	5,2	2,3	4,4
3000,01 – 3200,00	4,0	4,3	2,5	3,4
3200,01 – 3400,00	3,4	3,6	2,3	2,9
3400,01 – 3600,00	2,9	3,0	2,0	2,4
3600,01 – 3800,00	2,4	2,6	1,8	2,1
3800,01 – 4000,00	2,1	2,2	1,5	1,8
4000,01 – 4500,00	3,9	4,2	2,9	2,9
4500,01 – 5000,00	2,5	2,9	1,7	1,1
5000,01 – 5500,00	1,6	1,9	1,2	0,4
5500,01 – 6000,00	1,0	1,2	0,9	0,2
6000,01 – 6500,00	0,7	0,8	0,8	0,1
6500,01 – 7000,00	0,5	0,5	0,5	0,1
7000,01 i więcej	0,8	1,0	0,7	0,1

Tabela 3. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2021 r.

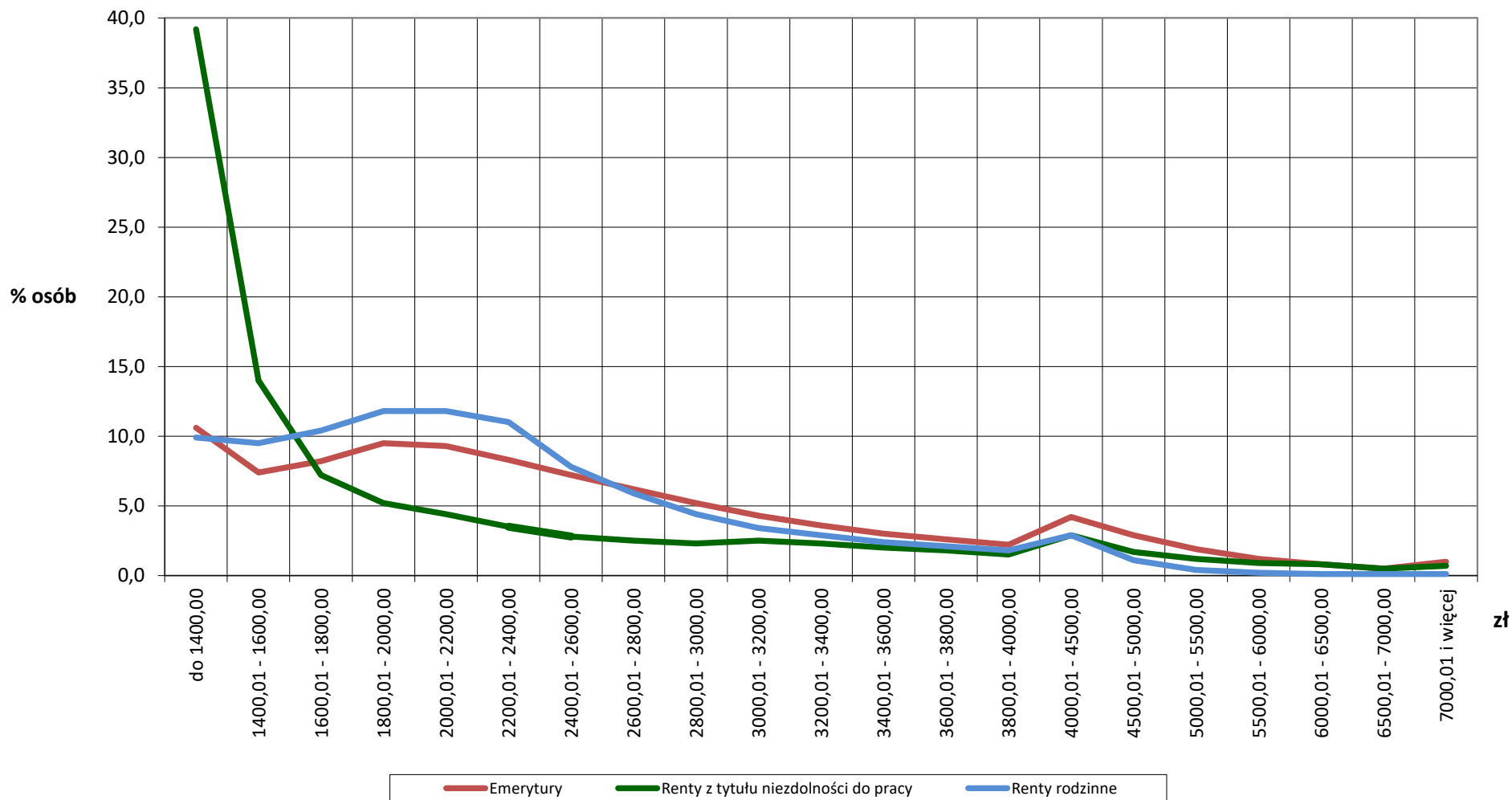
b) struktura pozioma

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem	Emerytury	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty rodzinne
	w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	76,3	8,3	15,4
do 500,00	100,0	100,0	-	-
500,01 – 700,00	100,0	100,0	-	-
700,01 – 900,00	100,0	100,0	-	-
900,01 – 1000,00	100,0	44,3	55,7	-
1000,01 – 1200,00	100,0	60,4	39,6	-
1200,01 – 1400,00	100,0	56,0	21,0	23,1
1400,01 – 1600,00	100,0	68,1	14,2	17,7
1600,01 – 1800,00	100,0	74,0	7,0	19,0
1800,01 – 2000,00	100,0	76,3	4,5	19,2
2000,01 – 2200,00	100,0	76,5	4,0	19,6
2200,01 – 2400,00	100,0	76,1	3,5	20,4
2400,01 – 2600,00	100,0	79,3	3,4	17,3
2600,01 – 2800,00	100,0	80,8	3,5	15,7
2800,01 – 3000,00	100,0	81,9	4,0	14,1
3000,01 – 3200,00	100,0	81,8	5,2	13,0
3200,01 – 3400,00	100,0	81,2	5,6	13,2
3400,01 – 3600,00	100,0	81,2	5,9	13,0
3600,01 – 3800,00	100,0	80,5	6,2	13,3
3800,01 – 4000,00	100,0	80,2	6,1	13,7
4000,01 – 4500,00	100,0	82,4	6,2	11,4
4500,01 – 5000,00	100,0	87,5	5,5	7,0
5000,01 – 5500,00	100,0	89,9	6,0	4,1
5500,01 – 6000,00	100,0	89,4	7,5	3,1
6000,01 – 6500,00	100,0	87,3	10,0	2,7
6500,01 – 7000,00	100,0	88,7	9,0	2,2
7000,01 i więcej	100,0	91,3	7,3	1,5

Tabela 4. Struktura rencistów, którym renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2021 r. struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Renty z tytułu niezdolności do pracy ogółem	z tego z tytułu:		
		całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
		w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
do 1000,00	13,4	-	-	20,6
1000,01 – 1200,00	9,3	-	-	14,3
1200,01 – 1400,00	16,6	-	41,8	10,4
1400,01 – 1600,00	14,0	54,4	11,1	7,9
1600,01 – 1800,00	7,2	11,8	7,8	6,1
1800,01 – 2000,00	5,2	6,8	6,1	4,6
2000,01 – 2200,00	4,4	4,7	5,0	4,1
2200,01 – 2400,00	3,5	3,6	4,6	3,1
2400,01 – 2600,00	2,8	3,5	3,3	2,6
2600,01 – 2800,00	2,5	2,4	2,7	2,4
2800,01 – 3000,00	2,3	1,8	2,5	2,4
3000,01 – 3200,00	2,5	1,9	2,2	2,8
3200,01 – 3400,00	2,3	1,6	1,6	2,7
3400,01 – 3600,00	2,0	1,0	1,3	2,5
3600,01 – 3800,00	1,8	0,8	1,6	2,1
3800,01 – 4000,00	1,5	1,0	1,6	1,6
4000,01 – 4500,00	2,9	1,9	2,9	3,0
4500,01 – 5000,00	1,7	1,0	1,4	1,9
5000,01 – 5500,00	1,2	0,6	0,8	1,4
5500,01 – 6000,00	0,9	0,3	0,5	1,2
6000,01 – 6500,00	0,8	0,2	0,4	1,1
6500,01 – 7000,00	0,5	0,2	0,4	0,6
7000,01 i więcej	0,7	0,3	0,5	0,9

Rys. 2 Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2021 r.

Tabela 5. Struktura emerytów i rencistów^{*)}, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2021 r.

a) struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem		Emerytury		Renty z tytułu niezdolności do pracy		Renty rodzinne	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach							
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	0,4	0,4	0,5	0,5	-	-	-	-
500,01 – 700,00	0,4	0,9	0,4	1,3	-	-	-	-
700,01 – 900,00	0,4	1,7	0,5	2,3	-	-	-	-
900,01 – 1000,00	2,0	2,0	0,4	1,7	11,2	17,8	-	-
1000,01 – 1200,00	1,9	2,0	0,6	2,1	9,3	9,2	-	-
1200,01 – 1400,00	4,6	7,7	1,4	7,1	15,6	18,6	29,7	7,9
1400,01 – 1600,00	4,8	10,3	2,7	10,4	14,0	14,2	14,1	9,0
1600,01 – 1800,00	4,3	10,9	3,2	11,5	8,1	5,2	12,7	10,2
1800,01 – 2000,00	5,0	12,2	4,6	12,7	6,0	3,6	10,4	12,0
2000,01 – 2200,00	6,0	11,1	6,1	11,3	5,1	2,9	7,8	12,1
2200,01 – 2400,00	6,8	9,1	7,4	8,8	3,9	2,7	6,3	11,4
2400,01 – 2600,00	7,1	6,8	8,0	6,7	3,1	2,4	4,4	8,1
2600,01 – 2800,00	6,9	5,2	7,9	5,1	2,5	2,4	3,5	6,2
2800,01 – 3000,00	6,4	4,0	7,3	3,8	2,3	2,5	2,5	4,6
3000,01 – 3200,00	5,7	3,1	6,5	2,9	2,1	3,3	1,9	3,6
3200,01 – 3400,00	4,9	2,5	5,7	2,3	1,9	3,0	1,5	3,0
3400,01 – 3600,00	4,3	2,0	4,9	1,8	1,8	2,4	1,2	2,5
3600,01 – 3800,00	3,7	1,6	4,3	1,5	1,7	2,1	0,9	2,2
3800,01 – 4000,00	3,2	1,4	3,7	1,2	1,3	1,9	0,8	1,9
4000,01 – 4500,00	6,4	2,3	7,4	2,1	2,8	3,1	1,2	3,0
4500,01 – 5000,00	4,7	1,2	5,4	1,2	1,8	1,3	0,6	1,2
5000,01 – 5500,00	3,2	0,7	3,7	0,7	1,4	0,7	0,3	0,4
5500,01 – 6000,00	2,1	0,4	2,4	0,4	1,2	0,4	0,1	0,2
6000,01 – 6500,00	1,5	0,2	1,6	0,3	1,1	0,2	0,0	0,1
6500,01 – 7000,00	1,0	0,1	1,1	0,1	0,7	0,1	0,0	0,1
7000,01 i więcej	1,9	0,2	2,2	0,2	1,0	0,2	0,0	0,1

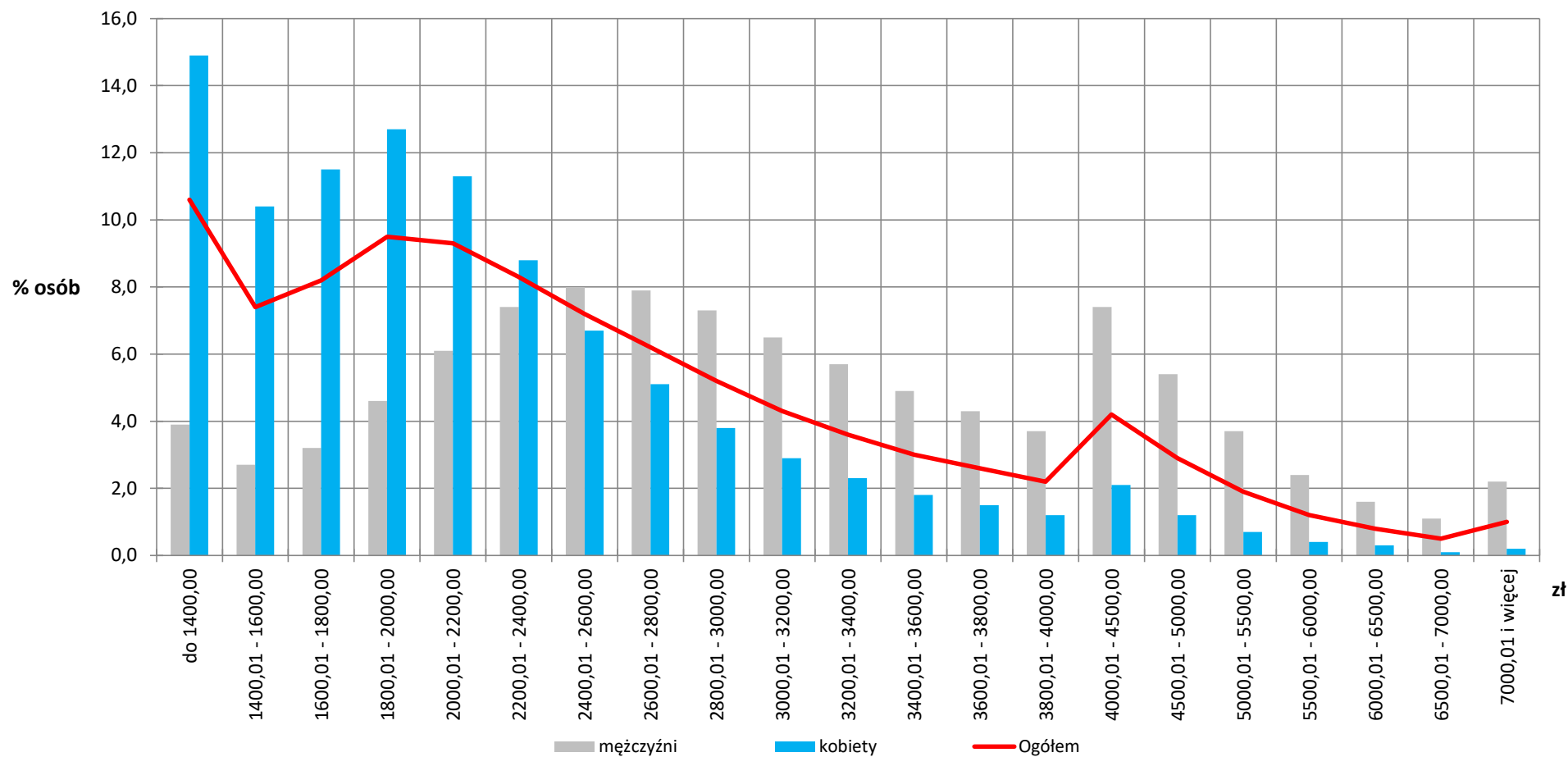
^{*)} Struktura rencistów pobierających renty rodzinne została przedstawiona według płci najstarszego uprawnionego do renty rodzinnej

**Tabela 6. Struktura emerytów i rencistów^{*)}, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2021 r.
b) struktura pozioma**

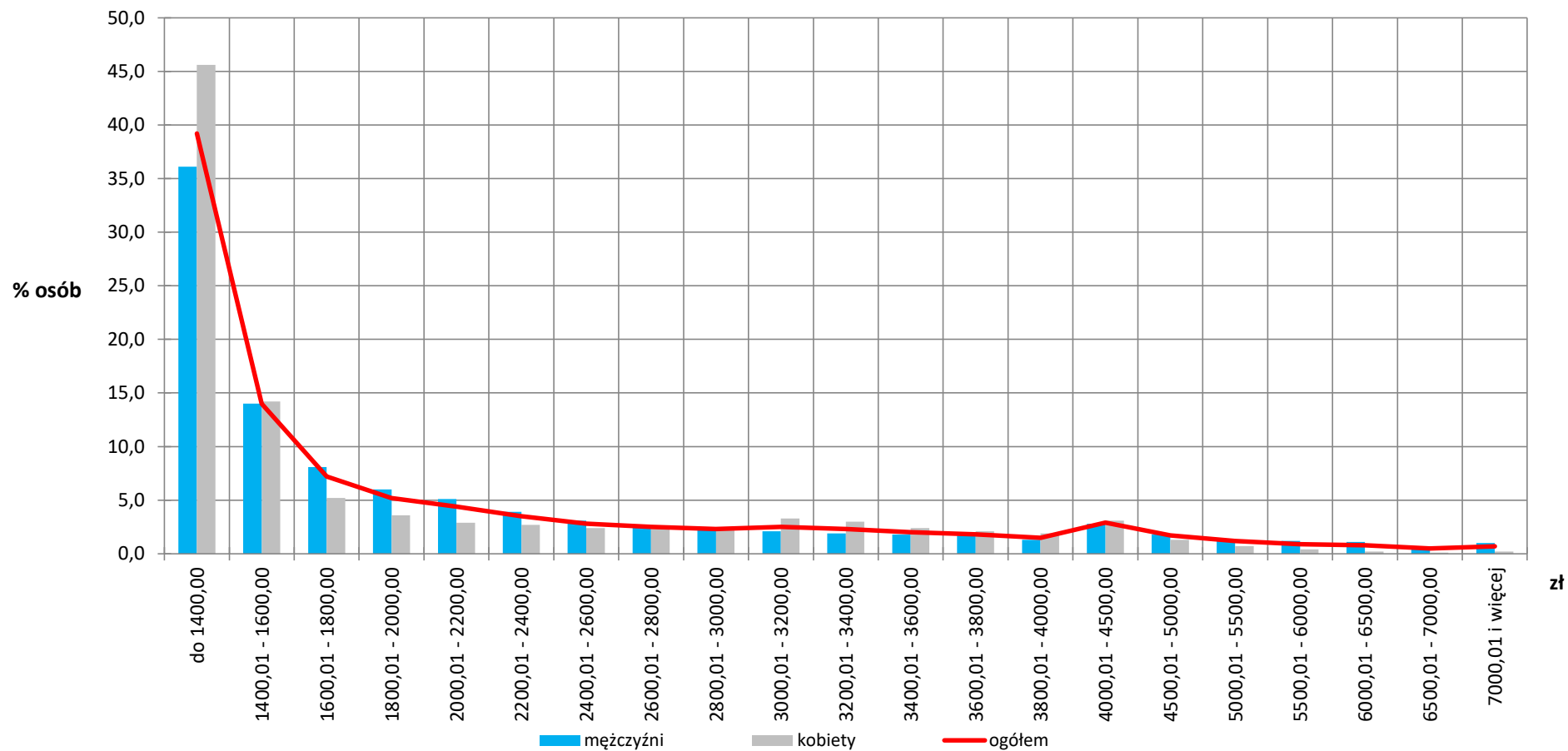
Wysokość świadczenia w zł	Ogółem			Emerytury			Renty z tytułu niezdolności do pracy			Renty rodzinne		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach											
OGÓŁEM	100,0	37,1	62,9	100,0	39,4	60,6	100,0	67,1	32,9	100,0	9,0	91,0
do 500,00	100,0	36,0	64,0	100,0	36,0	64,0	-	-	-	-	-	-
500,01 – 700,00	100,0	18,8	81,2	100,0	18,8	81,2	-	-	-	-	-	-
700,01 – 900,00	100,0	12,9	87,1	100,0	12,9	87,1	-	-	-	-	-	-
900,01 – 1000,00	100,0	37,3	62,7	100,0	13,4	86,6	100,0	56,2	43,8	-	-	-
1000,01 – 1200,00	100,0	36,7	63,3	100,0	16,5	83,5	100,0	67,4	32,6	-	-	-
1200,01 – 1400,00	100,0	26,0	74,0	100,0	11,6	88,4	100,0	63,2	36,8	100,0	27,2	72,8
1400,01 – 1600,00	100,0	21,6	78,4	100,0	14,4	85,6	100,0	66,8	33,2	100,0	13,4	86,6
1600,01 – 1800,00	100,0	18,9	81,1	100,0	15,5	84,5	100,0	76,3	23,7	100,0	11,0	89,0
1800,01 – 2000,00	100,0	19,6	80,4	100,0	19,1	80,9	100,0	77,4	22,6	100,0	7,9	92,1
2000,01 – 2200,00	100,0	24,2	75,8	100,0	26,0	74,0	100,0	78,5	21,5	100,0	6,0	94,0
2200,01 – 2400,00	100,0	30,6	69,4	100,0	35,4	64,6	100,0	75,0	25,0	100,0	5,2	94,8
2400,01 – 2600,00	100,0	38,1	61,9	100,0	43,9	56,1	100,0	72,7	27,3	100,0	5,1	94,9
2600,01 – 2800,00	100,0	44,0	56,0	100,0	50,4	49,6	100,0	68,1	31,9	100,0	5,4	94,6
2800,01 – 3000,00	100,0	48,6	51,4	100,0	55,3	44,7	100,0	65,3	34,7	100,0	5,1	94,9
3000,01 – 3200,00	100,0	52,0	48,0	100,0	59,1	40,9	100,0	57,0	43,0	100,0	5,2	94,8
3200,01 – 3400,00	100,0	54,0	46,0	100,0	61,8	38,2	100,0	57,2	42,8	100,0	4,6	95,4
3400,01 – 3600,00	100,0	56,1	43,9	100,0	64,0	36,0	100,0	60,9	39,1	100,0	4,5	95,5
3600,01 – 3800,00	100,0	57,2	42,8	100,0	65,6	34,4	100,0	61,6	38,4	100,0	4,1	95,9
3800,01 – 4000,00	100,0	58,1	41,9	100,0	67,4	32,6	100,0	58,5	41,5	100,0	3,7	96,3
4000,01 – 4500,00	100,0	61,9	38,1	100,0	69,7	30,3	100,0	64,7	35,3	100,0	3,9	96,1
4500,01 – 5000,00	100,0	69,4	30,6	100,0	74,3	25,7	100,0	73,9	26,1	100,0	4,6	95,4
5000,01 – 5500,00	100,0	73,8	26,2	100,0	76,5	23,5	100,0	80,2	19,8	100,0	5,6	94,4
5500,01 – 6000,00	100,0	76,4	23,6	100,0	78,1	21,9	100,0	86,5	13,5	100,0	3,7	96,3
6000,01 – 6500,00	100,0	79,3	20,7	100,0	80,3	19,7	100,0	90,8	9,2	100,0	3,3	96,7
6500,01 – 7000,00	100,0	82,9	17,1	100,0	84,0	16,0	100,0	91,6	8,4	100,0	3,5	96,5
7000,01 i więcej	100,0	87,3	12,7	100,0	88,5	11,5	100,0	89,7	10,3	100,0	3,8	96,2

*) Struktura rencistów pobierających renty rodzinne została przedstawiona według płci najstarszego uprawnionego do renty rodzinnej

Rys. 3 Struktura emerytów, którym emerytury wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2021 r.

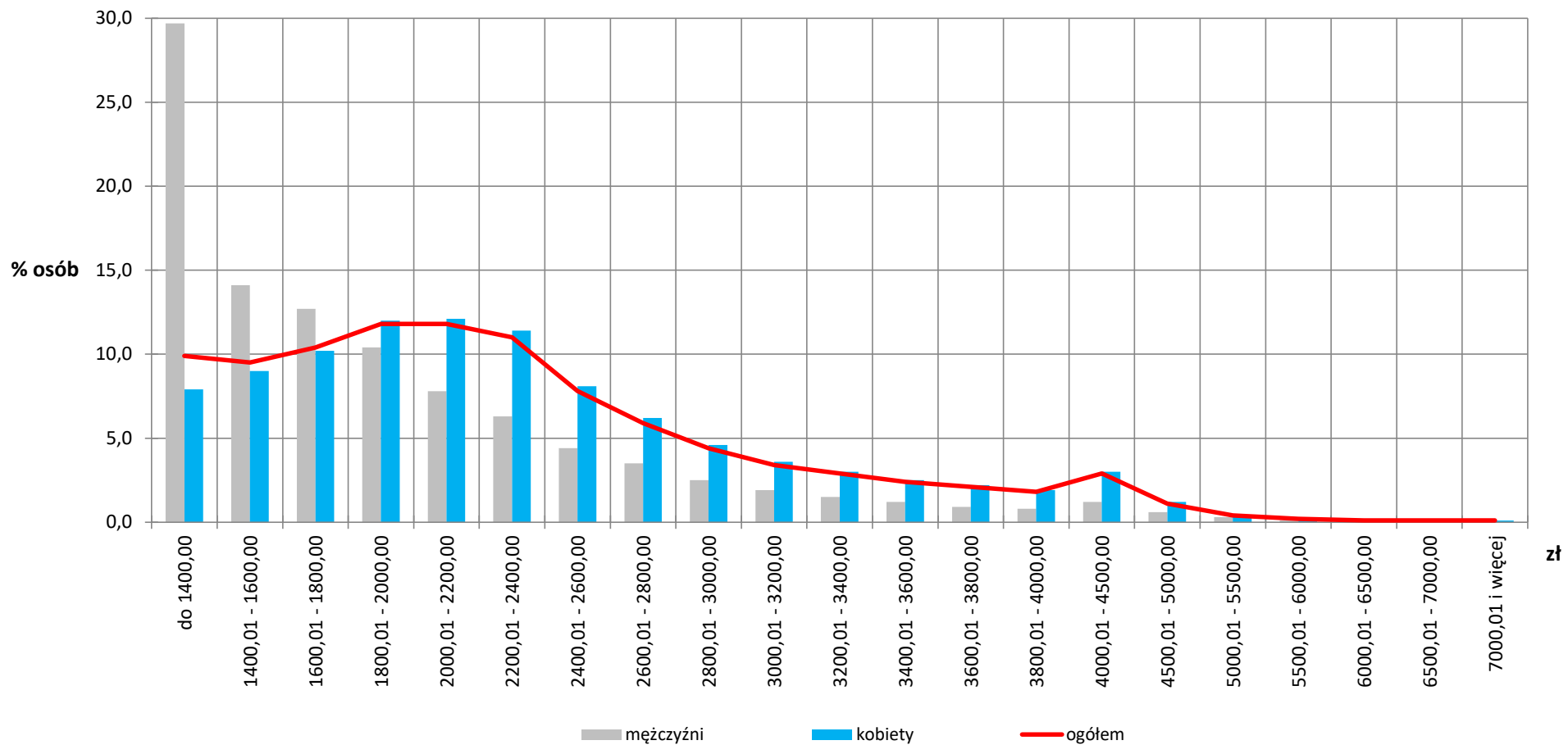

Rys. 4 Struktura rencistów, którym renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2021 r.

Rys. 5 Struktura rencistów, którym renty rodzinne wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2021 r.

II. Emerytury pomostowe i nauczycielskie świadczenia kompensacyjne

Waloryzacja emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, nie uwzględnionych w prezentowanej wcześniej strukturze wysokości świadczeń, podlegała takim samym zasadom, jak innych świadczeń, tj. polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2021 r., wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 104,24%.

Od dnia 1 marca 2021 r. kwota najniższej emerytury pomostowej oraz kwota najniższego nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego analogicznie jak w latach poprzednich, jest równa kwocie najniższej emerytury i wynosi obecnie 1 250,88 zł.

Emerytury pomostowe czy też nauczycielskie świadczenia kompensacyjne są z punktu widzenia pracownika świadczeniami bardzo korzystnymi umożliwiając bowiem, przy spełnieniu koniecznych warunków, zakończenie pracy zawodowej znacznie wcześniej niż w przypadku przejścia na emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym.

W porównaniu z analogicznym okresem, w 2021 r. wzrosła liczba osób pobierających emerytury pomostowe - o 11,9%, natomiast pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne - o 3,8%.

Wśród pobierających emerytury pomostowe mężczyźni stanowili 88,0% populacji. Wynika to ze znacznie większej liczby mężczyzn zatrudnionych przy pracach ciężkich typu: prace przeładunkowe, górnictwo lub hutnictwo. Natomiast wśród pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne przeważały kobiety - 79,1% populacji, co wynika ze znacznie większej liczby kobiet pracujących w edukacji.

W strukturze wysokości emerytur pomostowych najwyższy odsetek - 23,3% stanowiły osoby pobierające świadczenia w przedziale wysokości od 2 500,01 zł do 3 000,00 zł.

W przypadku nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych najwyższy odsetek - 37,3% to osoby pobierające świadczenia w przedziale wysokości od 2 000,01 zł do 2 500,00 zł.

Tabela 7. Struktura emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, wypłacanych przez ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2021 r.

Wysokość świadczenia w zł	Emerytury pomostowe		Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne	
	w tys.	w odsetkach	w tys.	w odsetkach
OGÓŁEM	36,4	100,0	14,3	100,0
do 1500,00	0,2	0,6	0,1	0,6
1500,01 – 2000,00	2,1	5,7	1,3	8,8
2000,01 – 2500,00	6,2	17,0	5,3	37,3
2500,01 – 3000,00	8,5	23,3	5,2	36,4
3000,01 – 3500,00	7,3	20,0	1,9	13,0
3500,01 – 4000,00	5,0	13,8	0,4	3,0
4000,01 i więcej	7,1	19,6	0,1	0,9

Porównując struktury wysokości pobieranych emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych zauważamy, że nauczycielskie świadczenia kompensacyjne w wysokości powyżej 3,0 tys. zł pobiera tylko 16,9% świadczeniobiorców, podczas gdy emerytury pomostowe w wysokości powyżej 3,0 tys. zł pobiera 53,4% osób. Wpływ na taki rozkład struktury wysokości obu świadczeń ma znacznie wyższy poziom wynagrodzeń pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach spowodowanych procesami technologicznymi np. hutnictwo lub górnictwo niż wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w edukacji.

III. Emerytury wyjątkowe dla osób, które ukończyły 100 lat.

Emerytura wyjątkowa dla osób, które ukończyły 100 lat jest świadczeniem honorowym przyznawanym w wysokości aktualnie obowiązującej kwoty bazowej.

Kwota bazowa jest ustalana corocznie i obowiązuje od dnia 1 marca każdego roku kalendarzowego do końca lutego następnego roku.

Emerytura wyjątkowa przysługuje z urzędu, automatycznie z chwilą ukończenia 100 lat w odniesieniu do osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe. Osoby, które nie pobierają żadnych świadczeń emerytalno-rentowych, aby otrzymać emeryturę wyjątkową muszą złożyć odpowiedni wniosek i dołączyć dokument potwierdzający datę urodzenia. Może to również zrobić członek rodziny w imieniu uprawnionego 100-latka.

Wysokość emerytury wyjątkowej z tytułu ukończenia 100 lat zależy od dokładnej daty ukończenia 100 lat przez świadczeniobiorcę. Od 1 marca 2021 roku wysokość emerytury wyjątkowej dla 100 latków wynosi 4 512,41 zł brutto (dlatego osoby, które ukończyły wiek 100 lat, np. w styczniu 2021 roku otrzymały emeryturę wyjątkową jeszcze w wysokości 4 294,67 zł). Kwota przyznanej emerytury wyjątkowej nie podlega waloryzacji, czyli do końca życia świadczeniobiorcy jest wypłacana w tej samej wysokości.

W marcu 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacał emerytury wyjątkowe dla 2,4 tys. świadczeniobiorców, z tego dla 0,4 tys. – mężczyzn i 2,0 tys. - kobiet. Dla większości osób, które ukończyły 100 lat, emerytury wyjątkowe są drugim świadczeniem poza otrzymywaną wcześniej emeryturą, rentą z tytułu niezdolności do pracy lub rentą rodzinną, a niekiedy świadczeniem trzecim, gdy świadczeniobiorca otrzymywał emeryturę w zbiegu z rentą wypadkową.

Po waloryzacji w marcu 2021 roku – 0,06 tys. osób otrzymywało samoistne emerytury wyjątkowe, a 2,38 tys. emerytury wyjątkowe w zbiegu z innymi świadczeniami.

IV. Emerytury - kształtowanie się miar statystycznych

Do analizy rozkładu wysokości świadczeń przyjęto szczegółowy rozkład wysokości emerytur, bez dodatków pielęgnacyjnych, po waloryzacji w marcu 2021 r.

Poziom cechy, tj. wysokość wypłat emerytury, scharakteryzowano za pomocą:

- miary klasycznej - średniej arytmetycznej,
- miar pozycyjnych - mediany, dominanty oraz kwartyli,
- miary rozproszenia – odchylenia standardowego,
- współczynnika zmienności,
- kierunku asymetrii.

- Miary przeciętne zostały wyliczone na podstawie szeregu rozdzielczego przedziałowego (dla danych pogrupowanych), gdzie wartości cechy w każdej klasie szeregu statystycznego mieszczą się w określonym przedziale (przyjęto przedział o rozpiętości 100 zł). Przyjęto zatem umownie, że wartości cechy wewnątrz każdego przedziału są rozłożone równomiernie, a środek przedziału jest jednocześnie średnią wartością cech w przedziale.

Średnia arytmetyczna ($\bar{X}$) - wyrażająca przeciętny poziom badanej cechy, tzn. przeciętną wysokość emerytury wypłacanej przez ZUS w marcu 2021 roku - wyniosła 2 544,54 zł, dla populacji mężczyzn – 3 184,20 zł, zaś dla populacji kobiet - 2 127,81 zł.

- Analizując miary pozycyjne stwierdzono, że najczęściej występującą w badanym rozkładzie wysokości emerytur (czyli dominanta D), pobieraną przez największą liczbę świadczeniobiorców, tj. przez 283,3 tys. osób, była emerytura w wysokości 1 905,35 zł.

Dominującą wysokością emerytury w populacji mężczyzn było 2 516,99 zł pobierane przez 91,1 tys. mężczyzn. W populacji kobiet dominowała wysokość emerytury równa 1 814,11 zł pobierana przez 221,8 tys. kobiet. Analizę dominanty wykonano z pominięciem przedziału zawierającego emerytury w kwocie najniższej – 1 250,88 zł.

Informacją uzupełniającą średnią arytmetyczną jest odchylenie ćwiartkowe (Q), które dzieli zbiorowość na określone części pod względem liczby jednostek pozostających między sobą w określonym stosunku oraz określa, o ile średnio różnią się wartości cechy od mediany (M). Jak wynika z analizy kwartyli, 25% świadczeniobiorców (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 692,72 zł, połowa (mediana M) otrzymywała emeryturę w wysokości do 2 244,56 zł, 75% świadczeniobiorców (trzeci kwartyl Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 3 084,52 zł, natomiast 25% powyżej 3 084,52 zł.

Analiza kwartyli w przypadku populacji mężczyzn wynosiła odpowiednio: 25% mężczyzn (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 2 216,45 zł, połowa (mediana M) otrzymywała emeryturę w wysokości do 2 891,45 zł, 75% mężczyzn (trzeci kwartyl Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 3 881,70 zł, natomiast 25% powyżej 3 881,70 zł.

Dla populacji kobiet miary te kształtowały się następująco: 25% kobiet (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 519,17 zł, połowa (mediana M) otrzymywała emeryturę w wysokości do 1 942,49 zł, 75% kobiet (trzeci kwartyl Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 2 501,39 zł, natomiast 25% powyżej 2 501,39 zł.

- Odchylenie standardowe ($S(x)$) jest klasyczną miarą zmienności rozkładu, pozwala przeanalizować rozproszenie wartości wokół średniej, określa zmienność świadczenia. Odchylenie standardowe wyniosło 1 274,14 zł. Oznacza to, że średnio o tyle złotych poszczególne wysokości pobieranej emerytury odchylają się od średniej arytmetycznej świadczenia. Odchylenie standardowe dla populacji mężczyzn wyniosło 1 428,40 zł, a dla populacji kobiet 954,79 zł.
- W przypadku analizowanych wysokości emerytur współczynnik zmienności (V) określający wielkość zróżnicowania badanej cechy w zbiorze wyniósł 31%. Otrzymany współczynnik V mieści się w przedziale 20% – 40%, oznacza zatem przeciętne zróżnicowanie wysokości emerytur w badanej zbiorowości. Otrzymane współczynniki (V) zarówno dla populacji mężczyzn (29%), jak i dla kobiet (25%) mieszczą się także w przedziale jak dla zbiorowości ogółem.
- Analizując, czy wysokości emerytur są rozłożone równomiernie w stosunku do średniej arytmetycznej, czy też mają tendencję do skupiania się przy dolnej bądź górnej granicy przedziału zmienności cechy, stwierdzamy zależność pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą: $\bar{X} > M > D$. Na podstawie wykresu (Rys. 6) oraz powyższej relacji można określić kierunek asymetrii analizowanego rozkładu wysokości emerytur. W tym przypadku jest to asymetria prawostronna, co oznacza, że największa liczba świadczeniobiorców pobierających emerytury skupia się poniżej wartości średniej arytmetycznej wysokości emerytury. Zarówno dla populacji mężczyzn, jak i kobiet została zachowana taka sama zależność pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą, co oznacza asymetrię prawostronną. Poniżej zostały przedstawione relacje tych trzech miar statystycznych dla badanej zbiorowości emerytów ogółem oraz w podziale na płeć.

Rys. 6. Relacja pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą wyznaczonych dla badanej zbiorowości świadczeniobiorców pobierających emerytury

$$\bar{X} > M > D$$

